

ГОДИШЊАК ГРАДА БЕОГРАДА
ANNUAL OF THE CITY OF BELGRADE

UDK 930.85(497.11 Београд)

ISSN 0436-1105

МУЗЕЈ ГРАДА
БЕОГРАДА
BELGRADE CITY
MUSEUM

ANNUAL OF THE CITY OF BELGRADE

VOL. LXIX—LXX, 2022—2023

BELGRADE CITY MUSEUM
NO. 1 ZMAJ JOVINA, BELGRADE

УДК 930.85(497.11 Београд)

ISSN 0436-1105

МУЗЕЈ ГРАДА
БЕОГРАДА
BELGRADE CITY
MUSEUM

ГОДИШЊАК ГРАДА БЕОГРАДА

Књ. LXIX–LXX, 2022–2023

МУЗЕЈ ГРАДА БЕОГРАДА
ЗМАЈ ЈОВИНА 1, БЕОГРАД

FOR THE PUBLISHER

Jelena Medaković, Belgrade City Museum

EDITORIAL BOARD

Vesna Bikić, Archaeological Institute, Belgrade

Žaneta Đukić Perišić, The Ivo Andrić Foundation, Belgrade

Aleksandar Fotić, University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Belgrade

Aleksandar Kadijević, University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Belgrade

Predrag Marković, Institute for Contemporary History, Belgrade

Jelena Medaković, Belgrade City Museum, Belgrade

Miloš Spasić, Belgrade City Museum, Belgrade

Ana Stolić, Historical Institute Belgrade, Belgrade

EDITOR-IN-CHIEF

Miloš Spasić, Belgrade City Museum

SECRETARY OF THE EDITORIAL BOARD

Milena Nedeljković, Belgrade City Museum

COVERS

Branislav Fotić

DIGITAL PROCESSING

Branislav Fotić, Tijana Dinić

PROOFREADING AND CORRECTION

Milena Bogdanović

TRANSLATION TO ENGLISH

Translation agency „Lako do prevoda“

ЗА ИЗДАВАЧА

Јелена Медаковић, Музеј града Београда

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР

Весна Бикић, Археолошки институт, Београд

Жанета Ђукић Перишић, Задужбина Иве Андрића, Београд

Александар Кадијевић, Универзитет у Београду, Филозофски факултет, Београд

Предраг Ј. Марковић, Институт за савремену историју, Београд

Јелена Медаковић, Музеј града Београда, Београд

Милош Спасић, Музеј града Београда, Београд

Ана Столић, Историјски институт, Београд

Александар Фотић, Универзитет у Београду, Филозофски факултет, Београд

УРЕДНИК

Милош Спасић, Музеј града Београда

СЕКРЕТАР УРЕЂИВАЧКОГ ОДБОРА

Милена Недељковић, Музеј града Београда

КОРИЦЕ

Бранислав Фотић

ДИГИТАЛНА ОБРАДА

Бранислав Фотић, Тијана Динић

ЛЕКТУРА И КОРЕКТУРА

Милена Богдановић

ПРЕВОД НА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Преводачка агенција „Лако до превода“

Илустрација на корицама преузета из текста Између „крста и полумесеца“:
планови Београда у XVII и XVIII веку из збирке Музеја града Београда

САДРЖАЈ / CONTENT

Милош П. Спасић, Драгана Д. Стојић

ПРОСОПОМОРФНИ ПОКЛОПЦИ У СВАКОДНЕВНОЈ
И СИМБОЛИЧКОЈ ПРАКСИ ВИНЧАНСКИХ ЗАЈЕДНИЦА 9

Miloš P. Spasić, Dragana D. Stojić

PROSOROMORPHIC LIDS IN EVERYDAY AND SYMBOLIC
PRACTICE OF VINČA COMMUNITIES 26

Владимир М. Томић

ИЗМЕЂУ „КРСТА И ПОЛУМЕСЕЦА“:
ПЛАНОВИ БЕОГРАДА У ХVII И ХVIII ВЕКУ
ИЗ ЗБИРКЕ МУЗЕЈА ГРАДА БЕОГРАДА 27

Vladimir M. Tomić

BETWEEN “THE CROSS AND THE CRESCENT”:
PLANS OF THE CITY OF BELGRADE IN THE 17th AND 18th CENTURY
FROM THE COLLECTION OF THE BELGRADE CITY MUSEUM 65

Ненад М. Лукић

МИЛОШ, ВИЋЕНТИЈЕ И НИКОЛА СТАНКОВИЋ,
КАПЕТАНИ И КНЕЗОВИ ИЗ ОСТРУЖНИЦЕ: КРАТКЕ БИОГРАФИЈЕ 67

Nenad M. Lukić

MILOŠ, VIĆENTIJE AND NIKOLA STANKOVIĆ,
CAPTAINS AND PRINCES FROM OSTRUŽNICA: BRIEF BIOGRAPHIES 82

Љубодраг Д. Обровачки

ПРИЛОЗИ ЗА ИСТОРИЈУ БЕОГРАДСКИХ ЈЕВРЕЈА:
СЕЋАЊА НА ЗАБАВИЉУ ТЕРЕЗУ МИЛЕР И ИЛУСТРАТОРА САМУИЛА ЕЛИЋА 83

Ljubodrag D. Obrovački

CONTRIBUTIONS TO THE HISTORY OF THE BELGRADE JEWS:
MEMORIES OF TEREZ MILER, GOVERNESS, AND SAMUILO ELIĆ, ILLUSTRATOR 102

Иван Р. Марковић, Милан П. Миловановић

АРХИТЕКТУРА ИЗЛОЖБЕНОГ ПАВИЉОНА У БЕОГРАДУ
КАО ФРАГМЕНТ КОЛЕКТИВНЕ ЗАБОРАВНОСТИ (1954–1987) 103

Ivan R. Marković, Milan. P Milovanović

ARCHITECTURE OF THE EXHIBITION PAVILION IN BELGRADE
AS A FRAGMENT OF COLLECTIVE UNFORGETTABLE (1954–1987) 118

Исидора С. Савић	
АТЕЉЕ КАО ОГЛЕДАЛО ИДЕНТИТЕТА УМЕТНИЦЕ: СОПСТВЕНА СОБА СЛИКАРКЕ БЕТЕ ВУКАНОВИЋ	119
Isidora S. Savić	
ATELIER AS A MIRROR OF THE ARTIST'S IDENTITY: THE PRIVATE ROOM OF THE PAINTER BETA VUKANOVIĆ	163
Марија Д. Петровић	
БРАНИМИР ЋОСИЋ И ЊЕГОВ ЛЕГАТ У МУЗЕЈУ ГРАДА БЕОГРАДА	165
Marija D. Petrović	
BRANIMIR ĆOSIĆ AND HIS LEGACY IN THE BELGRADE CITY MUSEUM	181
Иван Г. Келемен	
ПРИЛОГ ПРОУЧАВАЊУ СТАРИХ ЗАНАТА СА ПОДРУЧЈА БЕОГРАДА (12)	183
Ivan G. Kelemen	
CONTRIBUTION TO THE STUDY OF OLD CRAFTS FROM THE BELGRADE AREA (12) ...	192
Ангелина Ж. Банковић	
ПРИКАЗ МОНОГРАФИЈЕ <i>ВОЈИН СИМЕОНОВИЋ: АРХИТЕКТА И ПИЛОТ</i>	193
Ангелина Ж. Банковић	
ПРИКАЗ МОНОГРАФИЈЕ <i>СРЕДЊА ЕВРОПА И БЕОГРАД: АРХИТЕКТОНСКИ УТИЦАЈИ 1919–1941.</i>	197
Владимир Петровић	
НЕПОЗНАТИ ИВО АНДРИЋ: ДВЕ НОВЕ КЊИГЕ ЖАНЕТЕ ЂУКИЋ ПЕРИШИЋ	203
Милена Р. Недељковић	
ПРИКАЗ КЊИГЕ <i>ЕМАНЦИПАЦИЈА VS ТРАДИЦИОНАЛИЗАМ: БЕТА ВУКАНОВИЋ И ПУТ КА МОДЕРНОЈ СЛИЦИ</i>	209
Марија А. Стошић	
ПРИКАЗ ИЗЛОЖБЕ <i>БОЖИЈИ ЉУДИ</i> БОЈАНА ВЕЉКОВИЋА	213
Милена Р. Недељковић	
СЕЋАЊЕ НА ТАТЈАНУ КОРИЋАНАЦ (1955–2023) СА КОМПЛЕТНОМ БИБЛИОГРАФИЈОМ	219
УПУТСТВО АУТОРИМА ЗА ПРИПРЕМУ И ПРЕДАЈУ РАДОВА ЗА ГОДИШЊАК ГРАДА БЕОГРАДА	229

Ангелина Ж. Банковић
Музеј града Београда
Змај Јовина 1, Београд
angelina.bankovic@mgb.org.rs

ПРИКАЗ МОНОГРАФИЈЕ *ВОЈИН СИМЕОНИВИЋ: АРХИТЕКТА И ПИЛОТ*

Аутори: Ивана Симеоновић Ћелић,
Милан Миловановић, Иван Р. Марковић, Саво Поповић

Издавач: Музеј Цептер, Београд, 2022

ISBN: 978-86-85151-44-6

У издању Музеја Цептер се 2022. године појавила репрезентативна монографија посвећена архитекти и пилоту Војину Симеоновићу, која представља изузетан допринос проучавању како личности самог Симеоновића и његовог опуса тако и укупне атмосфере времена у којем је архитекта био активан, и то у контексту тадашњег архитектонског стваралаштва и феномена који га окружују.

Монографија је подељена на пет поглавља, у којима су детаљно и исцрпно приказани Симеоновићев живот и професионална делатност. У првом поглављу, с насловом „Пролегомена“, једна од ауторки, др Ивана Симеоновић Ћелић је укратко читаоце упознала с процесом стварања монографије и историјатом истраживања живота и дела Војина Симеоновића, истичући значај који је у њима имала породична заоставштина. Иста ауторка је потписала и наредно поглавље, „Војин Симеоновић (1900–1978), живот и радни елан“, из којег се сазнају биографски подаци и карактеристике Симеоновићеве личности. Конципирано је хронолошки и у њему су, на више од 60 страница, представљени најзначајнији догађаји из приватног и професионалног живота архитекте и пилота, с посебним освртом на његову пројектантску делатност. Поглавље је богато опремљено фотографијама и документима сачуваним у породичној заоставштини. Његова посебност се огледа и у томе што га је писала Симеоновићева ћерка, због чега је добило нову и личну перспективу, а садржи и драгоцене податке који истраживачима уобичајено нису доступни.

Треће, најдуже и заправо главно поглавље монографије, које заузима више од 240 страница, потписују сва четири аутора. Оно је насловљено као „Градитељски опус архитекте Војина Симеоновића“ и додатно је подељено на

потпоглавља „Услови развитка урбаног пејзажа Београда (1919–1941)“ и „Две генерације градитеља Београда“, у којима је укратко представљен контекст у којем се развијало архитектонско стваралаштво између два светска рата и у којем се Симеонових професионално формирао и стварао, као и „Градитељски опус између два светска рата“ и „Градитељски опус после Другог светског рата (1945–1975)“. Потпоглавље „Градитељски опус између два светска рата“ је подељено на целине „Нереализована конкурсна решења (1924–1939)“, „Реализовани пројекти (1932–1942)“, „Нереализовани наручени пројекти (1931–1941)“, „Реконструкције, доградње и адаптације“, а потпоглавље посвећено опусу након 1945. године на целине „Реализовани пројекти (1945–1963)“, „Нереализовани пројекти“ и „Обликовање намештаја“.

У оквиру потпоглавља о Симеоновиховој градитељској делатности, сваки његов архитектонски пројекат је третиран као посебна целина. У наслову су, у складу са доступним подацима, дати назив објекта, његова намена, име власника, место и адреса, с напоменом о данашњем називу улице, и година настанка. Целине садрже информације о контексту настанка и епилогу пројекта, опис објекта и стилску анализу. Опремљене су илустративним материјалом који, у зависности од расположивости, садржи скице, пројекте, фотографије снимљене током и/или након изградње, као и фотографије данашњег изгледа, које неретко укључују ентеријер и детаље фасадне декорације. Обим целина је условљен количином грађе у коју су аутори имали увид и варира од само неколико реченица, као што је случај са конкурсним решењем за зграду Задужбине Илије Коларца, до више од 15 страница текста, колико је посвећено згради Аероклуба. Целина о дизајну намештаја није додатно подељена ни хронолошки ни по типологији, већ је излагање континуирано, уз многобројне илустрације које обухватају како Симеоновихове цртеже и пројекте тако и фотографије различитих реализованих комада, укључујући столове, столице, комодне и ормаре.

Иако је извор за истраживање Симеоновиховог опуса првенствено била породична заоставштина, уз сваки представљени пројекат дате су и напомене које указују на саму заоставштину, али и на друге изворе и резултате претходних истраживања.

Након трећег поглавља, у којем је детаљно приказан Симеоновихов пројектантски опус, следе „Резиме“ на енглеском језику и „Апендикс“, у којем су дати каталог радова с наведеним изворима, затим попис извора и литературе, скраћенице, индекс, и посебна целина посвећена обиласку зграда које је Симеонових пројектовао, током рада на припреми монографије, а која укључује фотографије различитих локација и легенду.

Ова значајна монографија, у тврдом повезу, има 348 страна и комплетно је штампана у боји, што доприноси њеној репрезентативности, као и бољем сагледавању фотографија, пројеката, скица. Као плод дугогодишњег истраживања и резултат рада више аутора, представља незаобилазну литературу за све који се баве архитектом и/или пилотом Војином Симеоновичем, али и историјом архитектуре не само Београда већ и шире, на територији Србије и бивших југословенских република, у дугом периоду од завршетка Првог светског рата до касних седамдесетих година XX века.

Примљено: 24. 5. 2023.

Прихваћено: 30. 5. 2023.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Горан Антонић, Ангелина Банковић, Игор Борозан, Јасна Вуковић, Харис Дајч, Вук Даутовић, Александар Кадијевић, Петар В. Крестић, Славиша Перић, Радомир Ј. Поповић, Тадија Стефановић, Исидора Точанац Радовић, Александар Фотић, Јасмина Чубрило

Адреса редакције:

Музеј града Београда

11000 Београд, Змај Јовина 1

<http://www.mgb.org.rs>

Тел/факс: 011/3283-504

Годишњак града Београда LXIX–LXX штампан је финансијским средствима Секретаријата за културу Града Београда

Тираж

300

Штампарија

SDPS d. o. o, Београд

REVIEWERS

Goran Antonić, Angelina Banković, Igor Borozan, Jasmina Čubrilo, Haris Dajč, Vuk Dautović, Aleksandar Fotić, Aleksandar Kadijević, Petar V. Krestić, Slaviša Perić, Radomir J. Popović, Tadija Stefanović, Isidora Točanac Radović, Jasna Vuković

Editorial office address:

Belgrade City Museum

11000 Belgrade, Zmaj Jovina 1

<http://www.mgb.org.rs>

Phone/fax: 011/3283-504

The LXIX–LXX *Annual of the City of Belgrade* was printed with the financial resources of the Secretariat for Culture of the City of Belgrade

Copies

300

Print

SDPS d. o. o, Belgrade

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

94(497.11)

ГОДИШЊАК града Београда = Annual of the City of Belgrade / уредник Милош Спасић. – 1958, књ. 5- . – Београд :
Музеј града Београда, 1958- (Београд : SDPS). - 25 cm

Годишње. – Је наставак: Годишњак Музеја града Београда = ISSN 1451-284X. – Друго издање на другом медијуму:

Годишњак града Београда

(Online) = ISSN 2335-0873

ISSN 0436-1105 = Годишњак града Београда

COBISS.SR-ID 5656322